

Z PROBLEMATYKI NARASTAJĄCEGO ZASOBU ARCHIWALNEGO W ZAKRESIE PROJEKTÓW BUDOWLANYCH W ŚWIELE PRZEPISÓW PRAWA (WPROWADZENIE).

Historia kamienic, pomników i innych nieruchomości zapisana jest na stronach dokumentacji aktowej jak również, a nawet przede wszystkim, w szkicach, kosztorysach i obliczeniach. Dokumenty te składają się na projekty budowlane, które przez połączenie sztuki i techniki pozwalają na realizację dzieł architektury. Uchwycenie i zachowanie wielu treści zawartych w tej dokumentacji wymaga szczególnie starannego postępowania z nią w procesie kształtowania narodowego zasobu archiwalnego.

Dokumentacja budowlana, zwana również dokumentacją projektowo-kosztorysową, charakteryzuje się dużą złożonością. Aby ją zrozumieć należy dokładnie poznać jej elementy składowe. Dokładną charakterystykę projektu budowlanego podaje prawo budowlane,¹ które wyodrębnia w nim dwa podstawowe elementy tj. projekt zagospodarowania działki lub terenu oraz projekt architektoniczno-budowlany. W skład projektu wchodzi też, wyniki badań geologiczno-inżynierskich, geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych oraz wymagane oświadczenia jednostek organizacyjnych²

W archiwistyce projekty budowlane zaliczane są przede wszystkim do dokumentacji technicznej, która podobnie jak materiały aktowe, może stanowić materiały archiwalne i tym samym podlegać zachowaniu wieczystemu.³ W słowniku archiwalnym dokumentacja techniczna określana jest jako zbiór dokumentów w formie rysunków, opisów i obliczeń koniecznych do realizacji projektowanego obiektu.⁴ Szerzej traktuje o niej *Instrukcja w sprawie oceny wartości dokumentacji technicznej*.⁵ Zgodnie z nią, dokumentacja techniczna,

¹Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. o sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego Dz. U. nr 120, poz. 1133; Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. Nr 89, poz. 414, art. 34.

² Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. Nr 89, poz. 414, art. 34, ust. 3, pkt. 3.

³ Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. Nr 38, poz. 173 z późn. zm.), art. 1.

⁴ Polski Słownik Archiwalny, pod red. Wandy Maciejewskiej, Warszawa 1974, s. 28-29.

⁵ Instrukcja wprowadzona Zarządzeniem Nr 9 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 12 lipca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad porządkowania oraz trybu przekazywania dokumentacji technicznej stanowiącej materiały archiwalne do archiwów państwowych.

w tym budowlana, składa się z części opisowej i rysunkowej. Część opisowa to: opisy techniczne i wyjaśnienia, obliczenia techniczne, kosztorysy, wykazy materiałów, przepisy wykonawcze. W skład części rysunkowej wchodzi plany, rysunki techniczne (kalki oraz odbitki ozalidowe).

Przepisy prawa w zakresie zakresu formy i projektu budowlanego nie zawierają informacji o postaci elektronicznej.⁶ Tymczasem w praktyce coraz częściej w skład projektów budowlanych wchodzi pliki cyfrowe. Chodzi nie tylko o dokumentację opisową, ale również wszelkiego rodzaju systemy służące do wykonywania rysunków technicznych. Dokumentacja ta powstaje niekiedy w odpowiedzi na wymóg stawiany w ofertach zamówień publicznych. Postać elektroniczna projektu może być udostępniana przez zamawiającego podczas przetargów. Prawo wyraźnie dopuszcza do tego w postępowaniach o wartości do 60000 €.⁷ Problematiczne może być to w zamówieniach wynoszących powyżej tej kwoty. Jednak wątpliwości w tej kwestii rozwiązać powinna ustawa o podpisie elektronicznym, traktująca na równi dokument pisemny z dokumentem cyfrowym zaopatrzonym podpisem elektronicznym. W przepisach dotyczących zachowania dokumentacji pokonkursowej ustawodawca również sankcjonuje dokumentację utrwaloną w postaci elektronicznej.⁸

Narastający zasób elektronicznej dokumentacji w sprawach budowlanych podlega również procedurom selekcji i przekazywania do zasobu archiwów państwowych. Powstaje jednak pytanie czy dokumentacja ta stanowi materiał archiwalny, czy też tylko ewidencyjno-pomocniczy w archiwum zakładowym aktotwórcy. Czy w tym przypadku należy kierować się ogólnymi przepisami dotyczącymi dokumentów elektronicznych⁹, czy należałoby jednak opracować odrębne normatywy odnoszące się do tego typu elektronicznej dokumentacji technicznej. Rozstrzygnąć należy również kwestię postępowania z systemami, które same w sobie tworzą wirtualne archiwum techniczne.

Dokumentacja projektowa gromadzona jest w wielu instytucjach i urzędach. Przepisy metodyczne Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych wprowadziły selekcję aktotwórców w ten sposób, że dokumentacja projektowa jest przekazywana do archiwów państwowych od autorów, jeśli są nimi państwowe jednostki projektowania oraz od państwowych organów nadzoru, jeżeli autorami dokumentacji są niepaństwowe jednostki

⁶ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. o sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego, Dz. U. nr 120, poz. 1133, § 6.

⁷ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, art. 28 ust. 1.

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 października 2002 r. w sprawie konkursu na twórcze prace projektowe, Dz. U. Nr 188, poz. 1574, § 22, ust. 2.

⁹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2006 r. w sprawie niezbędnych elementów struktury dokumentów elektronicznych, Dz. U. Nr 206, poz. 1517; Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z dokumentami elektronicznymi, Dz. U. Nr 206, poz. 1518.

organizacyjne.¹⁰ Ten podstawowy zasób może być uzupełniany o projekty pozyskane od inwestorów lub użytkowników obiektów.¹¹ Ta wymienność aktotwórców rzutuje jednak na zawartość projektów budowlanych. Projekty są podstawą wykonania zadania inwestycyjnego i jej elementy mogą się zmieniać. Dokumentacja projektowa autorów może się znacznie różnić od dokumentacji przechowywanej u inwestorów, czy też tej przechowywanej w organach nadzoru budowlanego. Tak się może dziać, choć wszelkie zmiany w procesie budowlanym powinny być potwierdzone przez projektanta i inspektora inwestorskiego.¹² Niemniej jednak przechowywana przez inwestorów dokumentacja, może zawierać więcej założeń projektowych, a dokumenty w biurach projektowych mogą składać się z większej liczby stadiów. Dokumentacja przechowywana u użytkownika jest materiałem stale narastającym o akta remontowe i konserwatorskie. Staje się więc dokumentacją techniczną odnoszącą się do całokształtu funkcjonowania obiektu budowlanego.

Należy przypomnieć, że prawo budowlane nakazuje sporządzanie projektu budowlanego w 4 egzemplarzach.¹³ Jeden egzemplarz trafia do archiwum właściwego organu nadzoru budowlanego, jeden projekt do organu wydającego pozwolenia na budowę, dwa egzemplarze do inwestora. Inwestor po zrealizowaniu inwestycji przekazuje całą dokumentację użytkownikowi, który zobowiązany jest przechowywać tę dokumentację przez cały okres istnienia obiektu.¹⁴

W jednolitych rzeczowych wykazach akt dokumentacja techniczna własnych obiektów nie jest zakwalifikowana w sposób jednolity, tj. stosuje się kat. BE 50, kat. B50, kat. A. Trudno mówić o ewentualnej możliwości przejmowania przez archiwa państwowe dokumentacji budowlanej od właścicieli, czy też zarządców obiektów, którzy zachowują ją w celach użytkowych. Może to nastąpić jedynie w chwili ich likwidacji. Jednak i ta sytuacja jest wątpliwa, ponieważ obiekt budowlany przechodzi wówczas w ręce innego właściciela. Jeśli właścicielem jest jednostka organizacyjna podlegająca nadzorowi archiwum państwowego, to dokumentacja techniczna może zostać w przyszłości zachowana w państwowym zasobie archiwalnym. Jeśli natomiast budynek przejdzie w ręce jednostki prywatnej, to wtedy archiwum państwowe może stracić kontrolę nad tą właśnie dokumentacją. Tak więc nie

¹⁰ Zarządzenie nr 9 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z 12.07.2000 r. w sprawie szczegółowych zasad porządkowania oraz trybu przekazywania dokumentacji technicznej stanowiącej materiały archiwalne do archiwów państwowych, § 5, pkt. 1.

¹¹ Zarządzenie nr 9 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z 12.07.2000 r. w sprawie szczegółowych zasad porządkowania oraz trybu przekazywania dokumentacji technicznej stanowiącej materiały archiwalne do archiwów państwowych § 5, pkt. 2.

¹² Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. Nr 89, poz. 414, art. 57, ust. 2.

¹³ Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. o sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego Dz. U. Nr 120, poz. 1133. § 6, pkt. 3.

¹⁴ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. Nr 89, poz. 414, art. 60.

zawsze dokumentacja użytkownika może stanowić źródło alternatywne w państwowym zasobie archiwalnym.

Trzeba też zwrócić uwagę, że przejmowanie dokumentacji od jednostek nadzoru budowlanego również może być problematyczne. Przepisy budowlane nie określają bowiem, jak długo taka dokumentacja winna być tam przechowywana. W prawie budowlanych jest natomiast informacja, że organ wydający decyzję o pozwoleniu na budowę przechowuje zatwierdzone projekty budowlane co najmniej przez okres istnienia obiektu budowanego.¹⁵

Przepisy metodyczne wskazują aktotwórców dokumentacji projektowej. Wydaje się jednak, że archiwista państwowy nie powinien poprzestać na przejmowaniu jedynie dokumentacji od aktotwórców zobligowanych do przekazywania materiałów archiwalnych. Wypracowanie dobrej praktyki przejmowania dokumentacji technicznej jest tym istotniejsza, że większość biur projektowych funkcjonuje w sektorze prywatnym i w związku z tym dokumentacja będzie przekazywana głównie z państwowych organów nadzoru budowlanego. Warto zwrócić więcej uwagę na pozyskiwanie projektów właśnie od osób prywatnych. Problem mógłby zostać rozwiązany na dwa sposoby, w zależności od tego, na czym bardziej archiwom państwowym zależy. Czy na zachowaniu informacji o dokumentacji, czy też na samej dokumentacji. W pierwszym przypadku dokumenty można pozyskiwać również w charakterze depozytów. W drugim przypadku można gromadzić informację o projektach, które przechowywane byłyby w odpowiednich archiwach prywatnych, wspieranych pomocą merytoryczną ze strony archiwów państwowych. Takie archiwa prywatne musiałyby spełniać wszelkie standardy, poświadczane przyznaniem odpowiedniej akredytacji.

Dokumentacja budowlana charakteryzuje się dużą złożonością a niekiedy masowością występowania również w różnych jednostkach organizacyjnych. Projekty mogą być w posiadaniu generalnych wykonawców obiektów, choć u nich dokumentacja ta jest zakwalifikowana generalnie do kategorii B o dosyć krótkim okresie przechowywana. Poza tym w tych jednostkach projekty narażone są najbardziej na uszkodzenia i w związku z tym jakość tych dokumentów zostawałaby wiele do życzenia. Zwróćmy uwagę, że kolejne egzemplarze projektów budowlanych (kopie), lub ich elementy, mogą znaleźć się w szeregu innych instytucji biorących udział w procesie budowlanym. Niektóre instytucje realizują stałe zadania związane z wydawaniem określonych zezwoleń dla wszystkich inwestycji.¹⁶ Inne instytucje uczestniczą przy inwestycjach specjalnych, np. zabytkowych.¹⁷ Może się więc okazać, że w tych miejscach znajdują się części dokumentacji projektowej, które stałyby się uzupełnieniem niezachowanych dokumentów u jednostek organizacyjnych, które

¹⁵ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. Nr 89. poz. 414, art. 38, ust. 2.

¹⁶ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. Nr 89. poz. 414, art. 56.

¹⁷ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. Nr 89. poz. 414, art. 67.

zobowiązane są do przekazywania dokumentów do archiwów państwowych. Tym samym stałyby się uzupełnieniem państwowego zasobu archiwalnego.

W sposób specjalny potraktowane są obiekty zabytkowe, których dokumentacja techniczna zawsze kwalifikuje się do kategorii A. Prowadzenia robót budowlanych przy takich obiektach wymaga uzyskania stosownego zezwolenia od właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.¹⁸ Może on żądać przedłożenia dokumentacji powykonawczej prowadzonych robót budowlanych,¹⁹ którą następnie u siebie archiwizuje.²⁰ Uzyskania zgody właściwego wojewody²¹ wymaga również inwestycja obiektu budowlanego na obszarze Pomnika Zagłady lub jego strefy ochronnej.²²

Zgodnie z prawem geologicznym i górnictwem opracowywana jest na potrzeby budowlane dokumentacja geologiczno-inżynierska.²³ Dokumentacja ta jest sporządzana dla planów zagospodarowania przestrzennego, której jest integralną częścią. Jest opracowywana także dla projektowania posadowienia obiektów budowlanych. Zatem ten rodzaj dokumentacji jest powielany w dokumentacji obiektu budowlanego. Jest ona gromadzona również w innych jednostkach, np. w Centralnym Archiwum Geologicznym.²⁴

Projektom budowlanym towarzyszą dokumenty geodezyjno-kartograficzne. Zgodnie z przepisami wykonawca prac geodezyjnych przekazuje do ośrodka dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej oryginał dokumentacji geodezyjno-kartograficznej sporządzonej w wyniku geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej, zaś kierownikowi budowy – kopię mapy

¹⁸ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. Nr 89. poz. 414, art. 39, również Ustawa z 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. nr 162, poz. 1568, art. 36.

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, Dz. U. Nr 150, poz. 1579, § 4, ust. 1

²⁰ Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, Dz. U. Nr 150, poz. 1579, § 4, ust. 3

²¹ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. Nr 89. poz. 414, Ustawa z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady, Dz. U. Nr 41, poz. 412, art. 39a.

²² Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. Nr 89. poz. 414, Ustawa z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady, Dz. U. Nr 41, poz. 412, art. 39a.

²³ Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze, Dz. U. Nr 27, poz. 96, art. 43, również Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 XII 2001 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać dokumentacje hydrologiczne i geologiczno-inżynierskie, Dz. U. Nr 153, poz. 1779.

²⁴ Archiwum funkcjonuje w Państwowym Instytucie Geologicznym.

powstałej w wyniku geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej.²⁵ Przypomnijmy, że postępowanie z zasobem geodezyjnym regulują również odrębne przepisy.²⁶

Analizując proces wytwarzania dokumentacji budowlanej, należy zwrócić także uwagę na procedury, które towarzyszą postępowaniu z dokumentacją inwestycyjną finansowaną z różnych programów operacyjnych. W procedurach tych projektów zawarte są niekiedy informacje, że dokumentacja w przypadku likwidacji beneficjenta winna być przekazana do właściwego archiwum państwowego.²⁷

Masowość projektów budowlanych może być zbawienna wobec braków jej u aktotwórców, które miały ją zachować jako materiały archiwalne. Z drugiej strony może stać się uciążliwa w momencie procesu jej selekcji. Rozwiązaniem dla tego problemu byłoby wypracowanie modelu postępowania z dokumentami w kancelarii urzędu i wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi biorącymi udział w procesie budowlanym.

Narastanie państwowego zasobu w zakresie dokumentacji technicznej, w tym budowlanej, próbują regulować przepisy archiwalne. *Instrukcja w sprawie oceny dokumentacji technicznej* nakazuje przejmowanie przez archiwa państwowe tzw. egzemplarzy archiwalnych dokumentacji technicznej. Egzemplarz archiwalny dokumentacji to komplet w pełni czytelnych odbitek wraz z częścią opisową dokumentacji zaopatrzonej klauzulą zatwierdzenia.²⁸ Dokumentacja ta jest przekazywana do archiwów państwowych przez jednostkę organizacyjną po 25 latach od ich wytworzenia²⁹. Przepisy archiwalne wprowadzają zapis informujący o tym, że materiały archiwalne stanowiące m.in. dokumentację techniczną

²⁵ Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 21 lutego 1995 r. w sprawie rodzaju i zakresu opracowań geodezyjno-kartograficznych oraz czynności geodezyjnych obowiązujących w budownictwie, Dz. U. Nr 25, poz. 133, rozdział 6, § 21.

²⁶ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie określenia rodzajów materiałów stanowiących państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny, sposobu i trybu ich gromadzenia i wyłączania z zasobu oraz udostępniania zasobu, Dz. U. Nr 49, poz. 493; Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 2 lipca 2001 r. w sprawie klasyfikowania, kwalifikowania i porządkowania materiałów wyłączanych z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, Dz. U. Nr 74, poz. 796

²⁷ Wytyczne Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 w sprawie archiwizacji dokumentów związanych z realizacją projektów finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetów I-VI., Poznań, 15 lipca 2008 r.

²⁸ Zarządzenie nr 9 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z 12.07.2000 r. w sprawie szczegółowych zasad porządkowania oraz trybu przekazywania dokumentacji technicznej stanowiącej materiały archiwalne do archiwów państwowych, § 3.

²⁹ Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 16 września 2002 r. w sprawie postępowania z dokumentacją, zasad jej klasyfikowania i kwalifikowania oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych, Dz. U. Nr 167 poz. 1375, § 10, pkt. 1.

należy porządkować i przygotować do przekazania w sposób uzgodniony z dyrektorem właściwego archiwum państwowego.³⁰

Szczegółowy podział klasyfikacyjny dokumentacji technicznej oraz jej kwalifikację archiwalną zawiera kwalifikator dokumentacji technicznej. Kwalifikator ten stanowi punkt wyjścia przy ocenie wartości dokumentacji technicznej. Każda państwowa jednostka organizacyjna projektowania jest zobowiązana do opracowania i stosowania kwalifikatora dokumentacji technicznej. Taki kwalifikator powinien zostać uzgodniony z właściwym terenowo archiwum państwowym.³¹

Instrukcja w sprawie oceny wartości dokumentacji technicznej wymienia typy dokumentów, które powinny stanowić materiał archiwalne, oraz te rodzaje dokumentów, które do nich się nie zaliczają.³²

Selekcja dokumentacji technicznej, w tym więc również projektowej, opiera się na kryteriach głównych i pomocniczych. Do kryteriów głównych należą kryteria: historyczności; szczególnej wartości obiektu dla gospodarki narodowej i ludności; ważności i głębi informacyjnej. Do kryteriów pomocniczych wchodzi: kryterium ważności twórcy dokumentacji technicznej i jego roli w życiu publicznym kraju lub regionu, autorstwo wybitnych twórców, uzyskanie nagrody państwowej lub konkursowej, sprzedaż licencjonowana zagranicznym odbiorcom, kryterium genetyczne (polega na wyborze odpowiedniego stadium projektu lub jego fragmentu), kryterium dogodnej formy dokumentacji, stopień rekonstrukcji obiektu, stopień kompletności materiału dokumentacyjnego oraz typ obiektu, kryterium bieżącej użyteczności dokumentacji technicznej.

Niewątpliwie podczas selekcji dokumentacji należy zastanowić się nad kwestią celowości zachowania projektów budowlanych w archiwach państwowych, a w szczególności jaka część tej dokumentacji winna trafić do archiwum państwowego. Czy dokumentacja ta będzie wykorzystywana przez historyków architektury i gospodarki, użytkowników nieruchomości, czy też badaczy techniki i inżynierów. Zachowanie dokumentacji dla jej walorów praktycznych jest równie ważne jak jej znaczenie naukowe. Dzięki informacjom zawartym w tej dokumentacji zaoszczędza się wiele pracy przy renowacji obiektów. Można

³⁰ Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 16 września 2002 r. w sprawie postępowania z dokumentacją, zasad jej klasyfikowania i kwalifikowania oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych, Dz. U. Nr 167 poz. 1375, § 17.

³¹ Zarządzenie nr 9 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z 12.07.2000 r. w sprawie szczegółowych zasad porządkowania oraz trybu przekazywania dokumentacji technicznej stanowiącej materiały archiwalne do archiwów państwowych, § 2.

³² Zarządzenie nr 9 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z 12.07.2000 r. w sprawie szczegółowych zasad porządkowania oraz trybu przekazywania dokumentacji technicznej stanowiącej materiały archiwalne do archiwów państwowych, § 11.

oczywiście się zastanawiać się nad tym, czy to właśnie archiwa państwowe powinny wychodzić naprzeciw działaniom utylitarnym. Czy nie wystarczyłoby przechowywanie projektów w tych celach tylko w archiwach użytkowników obiektów.

Odnosząc się do kryteriów wartościowania zawartych w przepisach archiwalnych można stwierdzić, że nie należą one do najbardziej prostych, a niekiedy wydają się kontrowersyjne. Przykładowo kryterium szczególnej wartości obiektu dla gospodarki narodowej i ludności. Niewątpliwie ocenę dokumentacji pod tym względem może dokonać jedynie specjalista. Podobnie ma się sprawa przy ocenie dokumentów odnoszących się do obiektów, których uszkodzenie może powodować klęski ekologiczne i żywiołowe. Bez opinii inżynierów z pewnością nie obędzie się ocena nowatorstwa i unikalności technicznych. Sytuację komplikują jeszcze bardziej występowanie poszczególnych stadiów projektowania, które w chwili obecnej nie normowane są żadnymi przepisami. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego nie ogranicza zakresu opracowań projektowych w stadiach poprzedzających opracowanie projektu budowlanego³³.

W związku z powyższym wydaje się, że właściwa selekcja winna być prowadzona w oparciu o ekspertów zewnętrznych (np. z Instytutu Techniki Budowlanej lub ośrodków uniwersyteckich). Specjaliści Ci muszą posiadać wiedzę nie tylko na temat standardów krajowych, ale również z zakresu rozwiązań zagranicznych nie mających podstaw w przepisach i polskich normach. Przepisy budowlane dopuszczają bowiem zastosowanie takich rozwiązań po uprzednim specjalistycznym zaopiniowaniu.³⁴

Niewątpliwie wraz z rozwojem technologii również i dokumentacja projektowa będzie coraz bardziej skomplikowana. W związku z tym i z uwagi na fakt, że archiwiści nie mają obowiązku dysponować wiedzą w zakresie nauk inżynierskich, dokumentacja będzie wymagała coraz większej liczby ekspertyz. W tym kontekście warto też wzmocnić kontrolę dokumentacji technicznej w przepisach Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych dotyczących przeprowadzania kontroli archiwów zakładowych,³⁵ choć dokumentacja techniczna podlega czterostopniowej kwalifikacji.³⁶ Praktyczna wartość dokumentów

³³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projekt budowlanego, Dz. U. nr 120, poz. 1133, § 1.

³⁴ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Dz. U. Nr 89, poz. 414, art. 33, ust. 3, pkt. 2.

³⁵ Zarządzenie Nr 8 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawie przeprowadzania przez archiwa państwowe kontroli postępowania z materiałami archiwalnymi wchodzącymi do państwowego zasobu archiwalnego.

³⁶ Zarządzenie nr 9 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z 12.07.2000 r. w sprawie szczegółowych zasad porządkowania oraz trybu przekazywania dokumentacji technicznej stanowiącej materiały archiwalne do archiwów państwowych, § 11.

projektowych stwarza taką sytuację, że w jednostkach organizacyjnych nie jest ona bardzo często zabezpieczana przez archiwa zakładowe.

Rozwiązaniem problemu narastania skomplikowanych dokumentów technicznych jest również podział zadań w procesie kształtowania zasobu pomiędzy archiwa, muzea i specjalistyczne ośrodki naukowe i uniwersyteckie. Należy zwrócić uwagę, że dokumentacja techniczna obiektów budowlanych jest przechowywana nie tylko w archiwach państwowych, ale również w muzeach³⁷, czy też innych instytucjach³⁸.

Warto rozważyć kwestię scalania informacji o dokumentacji odnoszącej się do tej samej nieruchomości. W tym przypadku pozostaje do rozwiązania opracowania nowego modelu zarządzania tego typu dokumentacją na przedpolu archiwalnym i stworzenia właściwej koncepcji nadzoru nad narastającym zasobem archiwalnym w zakresie dokumentacji projektowej.

³⁷ Przykładowo specjalistyczne Muzeum Architektury we Wrocławiu.

³⁸ Jeśli chodzi o nieruchomości zabytkowe to przede wszystkim Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków.